

Ob pravem času sem bil drugo jutro na kolodvoru. Jemal sem še enkrat slovó od premilega mi Zagreba. Al stoj, prijatelj! — mi utegne kdo reči — o političnem življenju zagrebskem nam nisi nič povedal. Kaj neki čem povedati, ker — miruje, prisvojivši si znano prislovico: „wir können warten.“

Ko vtretje zazvoní kolodvorni zvonec, se „z Bogom! z Bogom!“ odpeljem, dokler ne dospem v Sevnico, kjer zapustim železnico, da se s svojim konjičem drdram nazaj v priljubljeno mi rakovsko dolinico na Dolenskem.

Dopisi.

Iz Novisada 3. dec. E. Č. — Čudno če biti čita-jočemu vredne „Novice“, da se redko kdaj čita kaj iz tako znanega gnjezda avstrijskega srbstva; torej naprej vém, da vam če milo biti, izvediti redko kako novico. — Znano vam je, da je vaš vredni zemljak Davorin Jenko nastanjen v Pančevi, učeč našo vredno omladino muzikalne in pevske vednosti; ne vém pa, je li vam znano, koliko da je pri nas zavolj svoje vednosti in obnaše ljubljen in čisan. Na poziv naše „novosadske omladine“ vredil je gosp. Davorin Jenko pri nas dve besedi, ktere, če tudi niso bile jako obiskane (a zašto niso bile, nečem ovde govoriti) so bile, da prav rečem, sjaune, polne dobre volje i budnega navdušenja, bile so v polnem smislu slovenske zabave, pri kateri priliki so Srbi spoznali ceno sorodnega mu slovinskega naroda (Kurelcu nasproti tukej imenujem Krajince = Slovince, a Slovene = Slovence) i čutljive sladko tužne glase slovinskih pesem Vilharovih, Čegnarovih, Jenkotovih, Prešernovih i. dr. Vzbudile so globoke čutljeje, gánile so in poslednjič pridobile sorodna si srbska srca, poslušali smo mehki slovinski v čutje segajoči glas, ki je lahen in pretresa srca, mislil si, da nimaš pred seboj krotkega slovinskega, naroda, polnega slovinskega občutja. z njegovo osodo njegovo bolestvo in željo po tihi slobodi S slovinskimi pesmami in pevanjem nam je Dav. Jenko pred oči postavil slovinski narod z njegovim poštenim srcem in z njegovo ljubavo do umetnosti, ktera nas spominja bližine klasičke taljanskega podnebja. Izmed vseh vaših pesem najbolj so dopadle: „Strunam“ i „Naprej.“ Konečno, slovinski bratje, samo še dostavljam, da vas je naš vodja, g. Jenko popolnoma zadovoljil, da je vreden srbskega gostoljubja in da je skokoma pridobil našo ljubezen, kakor je s svojo pri vas ostal. Daj Bože, da se nam taka prilika še povrne, čem prej, tém bolje, i da se spoznavajo slovenska plemena na jugu, naši dušmani, pa da se prepričajo, da med nami more vladati sveta sloga. Zdravo slovinski bratje! —

V Pragi 10. dec. + — Gotovo bo vsakega Slovenca razveselila novica, da je gospod France Grbec, učitelj v notranjski Bistrici sprejet v tukajšnjo konservatorijo. V ponedlek 6. t. m. je naredil pred dotično komisijo z izvrstnim vspehom skušnjo v petji; med drugimi pesmami, ki jih je moral na prvi pogled peti, pel je tudi neko slovensko pesem iz svoje zbirke. Menda je to prvič, da se je v praški konservatorii slovensko pelo. Kdor koli ga je slišal peti, se nemore načuditi njegovemu prekrasnemu glasu. Lepe ponudbe so se že gosp. Grbcu dajale, al on jih ni sprejel; kajti prišel je samo s tem namenom v Prago, da se v muziki vsestrano dobro izобрази, da more potem svojemu narodu koristiti. Slava mu! Čitateljem „Novic“ je znano, da je gospod Grbec pred dvema letoma izdal zvezek svojih pesem; ali, žali Bože, ni jih še toliko prodal, da bi se mu tiskarni stroški izplačali! Prašam tedaj gosp. prof. Zvonařa, kaj on o teh pesmih misli, in moram priznati, da je bolje kritiko izrekel, kakor katerikoli slovenski časnik. Bog daj, da bi nas mladi gospod

skladatelj še z mnogimi napevi razveselil! — Pretekli teden bilo je o javnem življenju spet malo bolj živo, kakor po navadi. Volila se je namreč tretjina novih odbornikov v mestno zastopništvo. Narodna stranka zmagala je tako slavno, kakor še nikoli popred. Protivna stranka ima tedaj letos v mestnem odboru pet zastopnikov manj od lani. Spomina vredno je to, da je tudi mnogo uradnikov in višjih vojaških častnikov kandidate narodne stranke volilo. Zdaj pa se dela mnogo priprav k volbam v okrajsko zastopništvo, ki se imajo prihodni mesec začeti. S tim stopijo Čehi spet za korak dalje v stavnem življenju. V opravila okrajškega zastopništva spadajo notranje zadeve, ki se tičejo občnega blagra okrajške srenje in njenih prebivalcev. O teh zadevah ima pravico posvetovati se in sklepati. Take občne zadeve so: vse občinsko gospodarstvo, občinsko premoženje, skrb za povzdigo poljodelstva in obrtnijstva, skrb za uboge, in druge podobne potrebe. Okrajsko zastopništvo ima mnogo upliva v zadeve manjših občin, in ima tudi pravico davati vladi ali deželnemu zboru predloge o občinskih potrebah. Kako koristne so okrajške srenje, ni treba dokazati. — „Humoristické listy“ ki tri mesce niso smeli izhajati, nastopili so svoj VII. tečaj. Po novem letu pa bode izhajal še drugi hum. list „Sršen“; lepoznavski list „Lumir“, in pa „Komensky“ list za mladost. Tudi ima izhajati nov na pol uraden politisk list. Brž ko ne, bode se mu godilo, kakor ranjcemu „Času“ in „Pražkým Novinám“

Ptuj. na Štaj. 10. dec. — Najbrže je primerama malokde dobrotljivost toliko izdatne in obilne zaloge za uboge in potrebne osnovala, kakor na Ptuju, kjer se oskrba ubožcev bez nadlegovanja občininega zaklada zadostno opravlja. Eden teh zalogov je sporoček v 16.000 gold., ktere je v letu 1853 v Gradcu umrl in v blagem spominu živeči kanonik Franc Gruber, rojen Ptujčan, svojemu rojstnemu mestu hvaležni sin, zapustil. Na Ptuju je pa še tudi drugim možem slavnega imena zibelka tekla, od katerih ravno tudi pričakujemo, da se bodo tudi oni po svoji otroški dolžnosti — s svojim uplivom in svojimi močmi — potegnili, kjer za znane pravične terjatve njih rojstvenega mesta in njih naroda gre: mi menimo glasovita govornika v državnem zboru — gospoda višega državnega pravdnika viteza žl. Waser-a in Morica Blagatinšeka, žl. Kaiserfeld-a — 18. dec. napravi naša čitavnica svojo drugo besedo, ob kateri se bo gledišna igra: „Domači prepír“ predstavljala. — Ravnokar se izvršuje razdelitev Turniške grajšine, ktera ima do novega leta dovršena biti.

Opčina 11. dec. V poslednjem broji sem bral, ako se ne motim, prvi dopis iz Opčine, v ljubih naših „Novicah“, čeravno se večkrat kakošna za vaše čitatelje važna dogodba tudi pri nas pripetí. Taka dogodba je tudi povod mojim današnjim vrsticam. — Na srenjsko prošnjo, podpirano posebno od gosp. Franul-a žl. Weisenthurn-a, bo vodstvo južne železnice blizo Opčine odprlo 15. dan t. m. za popotnike malo postajo, ktera bo našem notrajskim kmetom in trgovcem jako ugodna. Ve ljube „Novice“ boste najprej in najbolje ta glas tam razširile, kamor je namenjen, in tudi hvala, ki se vodstvu južne železnice in imenovanemu gospodu žl. Franul-u tukaj izrazuje, bo po Vas našla svoj naslov.

Iz Notranjske Bistrice 9. dec. — Poslednje dve besedici v čitavnici naši ste bile prav mični. Jako radi smo poslušali berilo „slovenski jezik in kranjska špraha“, ki ga je spisal dr. Bleiweis, pa tudi spis neumrlega škofa Slomškega o domorodnosti, kjer pravi, da vsak Slovenec mora biti zvest svoji dragi domovini in sveti materi katoliški cerkvi, nas je ginil. Petje je sledilo branju in petji deklamacije, in tako se tudi v

naši čitavnici spolnujejo besede slavnega Horaca „utile dulci.“ — Nekterim ni bilo po volji, da sem letošnji eviček grajal. Sej pravim, nekteri človek je res tak, da hvali vse svoje, kakor berač mavho. Kako bom rekel, da je vino dobro, če je res kislo. Res, da je morebiti pri komu, ki je o vseh Svetih trgal, nekoliko bolje, pa Nemec dobro pravi: „eine Schwalbe macht noch keinen Sommer.“ — Po hudem mrazu je nastopilo južno, bolj gorko vreme. Bog nam daj kaj dobre zime; sej nam je burja lani zadosti strehe razkosmala. Z Bogom! Pivčan.

Iz Kranja 11. dec. (Povabilo iz čitavnice). Vse čast. družnike kranjske čitavnice uljudno vabimo s tem v občni zbor v podeljek 19. decembra ob 1/2 7 uri zvečer. Tajnik bode priobčil kratek pregled vseh društvenih opravil v preteklem letu, denarničar predloži račune in se volijo trije društveniki, ki niso bili odbor-niki, da pregledajo račune; potem sledi volitev odbor-nikov za 1865 in nasveti gosp. družnikov. Po zboru je beseda, ktero sklone glediščina igra v 1. djanju „Popotnika.“

Iz Ljubljane. 12. t. m. je imela tukajšna hranilnica občni zbor. Izrekel je, da je vodstvo prav storilo, da je ljubljanskemu samostanu frančiškanskemu za zidanje darovalo 500 gold., pogorelcem v Vinici pa 200 gold. Potem so bile volitve. Z enoglasnim zaklicem je bil za načelnika zopet izvoljen g. dr. Čuber, za namestnika njegovega g. A. Samasa; kuratorji so bili izvoljeni gospodje Holcer, Malitsch, Lukmann in Seunig. Gosp. M. Prégl je bil z enoglasnim zaklicem voljen v vodstvo, g. Stedry pa z večino glasov. Po treh se je začel veliki zbor, pred šterimi je bilo že vse pri kraju — brez debate, brez opozicije tako mirno, da je hranilnični veliki zbor res prava podoba parlamentarnega Eldorada.

— Zopet nas je zapustilo okoli 1000 mehiških prostovoljcev, da so šli po železnici v Trst. Obljubil nam je pred odhodom neki častnik, rojak naš, da bode, ako srečno doide v Mehiko, večkrat kaj „Novicam“ pisal.

— Kakor „Danica“ piše, je imel prečastiti stolni dekan gosp. dr. Jan. Pogačar 4. ali 5. dan t. m. pred sv. Očeta v Rimu priti in potem se vrniti domú, da pride okoli 15. dne t. m. v Ljubljano.

— (Iz čitavnice). Čitavnica ima 26. dan t. m., to je, na sv. Štefana dan, dopoldne ob 11. uri, po pravilih svojih svoj letni zbor, v katerem se iznova voli odbor in se dovrši vse, kar sicer spada v oblast občnega zbora. Isti dan zvečer ob 7. uri se začne velika „beseda“, v kateri se bote igrale dve glediščine igri: ena pod naslovom „Strup“, ktero je svobodno poslovenila gospá L. Pesjakova, — druga pod naslovom „Ključec je od smrti vstal“, poslovenil gosp. J. N.—l. Vabijo se k tej veselici vsi čast. tukajšni in unanji udje; nadjati se morejo prav veselega večera. Odbor.

— Koledar slovenski za leto 1865, ki ga je izdala „Matica slovenska“, je natisnjen in se bo kmali vsem udom razposlal. Sicer pa se dobiva v knjigarnici Giontinovi po 40 kraj. nov. den. Razun prav praktičnega koledarskega dela, ki ga je gospod dekan Hicinger sestavil in v mnoge predalčke razvrstil, obsega na skoro treh polah 1. zgodovino Matice slovenske s pravili njenimi in imenikom vseh udov, ki so pristopili do 1. dne t. m. Potem sledi pesem „Slovenska Matica“, zložila Luiza Pesjakova, — za pesmijo sestavek „O raznih pomenih besede „Matica“, spisal Dav. Terstenjak. Dalje obsega pod naslovom „Štirinajst slovenskih sestic, njihov brat in njihova mati“ obširen sestavek o vseh 14 čitavnicah slovenskih z dodanim njih začetkom, številom udov, imenikom predsednikov in odbornikov;

„Južni Sokol“ in „Matica“ sklepata od konca do kraja mično — narodno knjigo, ktero je Blaznik lično natisnil. Dobivala se bo tudi po vseh slovenskih mestih.

— Poslednjo saboto je „Južni sokol“ bil zopet prav „židane volje.“ Ne bomo naštevati na drobno, kaj se je pelo, kaj se je godlo; povemo le to, da Mirosl. Vilharjeva burka „Župan“ se je izvršila prav izvrstno, in da krasni dar, ki sta ga „Sokolu“ poslala g. Dav. Terstenjak in dr. Benj. Ipavec s premično pesmijo, je navdal vse pričujoče s nepopisljivo radostjo; v znamenje žive hvaležnosti je društvo oba nam toliko prijazna rodoljuba izvolilo za častna svoja uda. Ne moremo si kaj, da ne bi priobčili Terstenjak-ovih besed, katerim je Ipavec zložil napev. Tako se glasi

Sokolska.

Mi smo bistri Sokoli,
Svobodo ljubimo,
Vsa mehkužnost nam mrzi,
Zdravje mi gojimo!

V bistrem zraku krepčamo
Bistre si peroti,
In pogumno jadramo
Burjam vsem nasproti.

Zdravo telo, zdravi um:
To je kinč Sokolja,
V nevarščini pogum,
Zmirom dobra volja!

Jasne pesmi pevamo,
Da doné v nebesa,
Ino brhko sučemo
Mi vajene telesa.

Svoje gnezdo branimo,
Drago očetnjavo, —
Krepko se poganjamo
Za nje staro slavo.

Bog Slovenjo naj živi,
Mater Sokolico,
Zmirom večo da rodi —
Sokolov množico!

— Preprijazna nam „Laib. Ztg.“ na čelu svojih današnjih novic pripoveduje, da vodstvo kazine bistriške toži dopis v 48. listu „Novic.“ Vredništvu še ni znana ta tožba; ako pa je, ji more vzrok biti le nerazumljenje kot solnce jasne slovenske besede.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Zbornica poslancev v dunajskem državnem zboru je 6. dne t. m. končala svoje razprave o odgovoru, ki ga ima dati na prestolni govor. Štirji stavki so bili še, v katerih je bila beseda živahna: namreč o denarstvenem gospodarstvu, o ministerski odgovornosti, o colnih (kupčijskih) zadevah in o konkordatu. — Kar se tiče denarstvenega gospodarstva, želi adresa; naj se varčno gospodari (špara), naj se davki ne povišujejo, za vojaščino toliko denarja ne trosi. Poslanec Hermann misli, da niso stroški za vojaščino pripravili Avstrije v toliko dolgov, ampak kancelijsko gospodarstvo, ktero je preobilno, prezamotano, predrago; tri leta se čakajo že premenbe, pa še jih ni. Poslanec Herbst v obširnem govoru pretresa žalostni dnarni stan. Tudi on povdarja potrebo, da obliko ustave brž prešine ovživljajoči duh; treba je se znebiti birokratizma in velike množice nepotrebnih uradnikov, kateri veliko več pisarijo kakor je treba, in ker je veliko pisanj, je treba več uradnikov, ki pa množijo davke. Zato imamo v mirnem času toliko bremen kakor da bi živeli v vojski. Nikar naj diplomacije ne podpirajo bajoneti, ampak dobra, zdrava politika, kateri je mar le za blagor ljudstva; ako bi žugala nevarnost državi, bojo zadovoljni narodi zadnji tolar radi žrtovali državi. Vsa vlada je odgovorna za denarstveni stan; finančni minister je le denarničar (kasir). Dalje razlaga, da proračun, ki ga je ministerstvo za leto 1865 predložilo zbornici, kaže prav za prav 78 milijonov primanjkeve, pa tudi dohodki se ne bojo tako stekali, kakor ministerstvo misli. Govornik se spušča potem v mnoge reči na drobno in o davkih pravi, da je meja, čez ktero se ne dajo več napeti; treba je začeti resno šparati in v obče se obrniti na drugo pot državnega gospodarstva. Minister žl. Plener zagovarja vladino ravnanje ter pravi, da tudi ona priznava